

İÇİNDEKİLER

1. GİRİŞ:

- 1.1. Bölge Hakkında Kısa Bir Bilgi
- 1.2. Bölgenin Demografik ve Toplumsal Yapısı
- 1.3. Bölgenin Ekonomik Yapısı

2. Projenin ÇED Süreci

- 2.1. ÇED'e İlişkin Bazı Tanımlamalar
- 2.2. Proje Süreci
- 2.3. Projenin Eksileri ve Artıları
 - 2.3.1. Orta ve Uzun Dönemli FÜTZ Analizinin Zorunluluğu
 - 2.3.2. Deniz Kirliliği Kıyı Ekolojisi Üzerindeki Olası Etkiler

3. Türkiye'nin Enerji Politikası ve Enerji İhtiyacı ve Bu İhtiyacın Karşılmasına

Yönelik Alternatifler

- 3.1. Türkiye'nin Enerji Politikası
- 3.2. Türkiye'nin Enerji İhtiyacı
- 3.3. Alternatif Enerji Kaynakları
- 3.4. Alternatif Enerji Kaynaklarının Realize Edilebilirliği

4. Yerel Yönetimler ve STK ların ve Yerel Halkın Yaklaşımları

5. Sonuç

1. GİRİŞ:

Son yarım yüzyıl içinde teknoloji yoğun ortam içinde dünyayı saran "teknosfer" sadece Türkiye'de değil bütün dünyada enerji sorununu ve/veya sorunsalını ortaya çıkarmıştır. Ekonomik ve sosyal gelişmişlik düzeyinin bir göstergesi durumunda olan enerji, özellikle de elektrik enerjisi toplum yaşamında vazgeçilmez hale gelmiştir.

Hızla gelişen teknolojik ortam, elektrik enerjisi talebini neredeyse geometrik olarak artırmakta, enerji açığı sadece Türkiye'de değil bütün dünyada önemli bir olgu haline gelmektedir. Buna rağmen özellikle Türkiye gibi gelişmekte olan ülkeler, yinelenabilir alternatif enerjiler kullanmak yerine, doğaya en fazla zarar veren fosil kökenli enerji kaynaklarına yönelmeleri izahtan varestedir.

Oysa ki, teknolojik gelişmeler, bir taraftan enerji açığını ortaya çıkarırken, bir taraftan da yenilenebilir (alternatif) enerji üretim fırsatlarını doğurmuş, bu fırsatlar gittikçe ucuzlamaya başlamıştır. Bütün bu gelişmelere rağmen dünyanın terk etmekte olduğu termik santral inşası girişimi Türkiye gibi bölgesinde lider olan bir ülkeye yakışmamaktadır. Bunun yerine iç Anadolu, Doğu Anadolu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerimizdeki bozkırlara güneş enerjisi tarlaları inşa ederek böylesi bir vahametten ülkemiz ve özelde bölgemiz kurtarılmış olacaktır. Bu konuda iş, sadece taşra bürokrasisine değil, yerel yönetimlere değil, sadece sivil toplum kuruluşlarına değil bütünleşik bir şekilde bütün toplum katmanlarına düşmektedir.

Bir yandan da bölge halkının böylesi bir yanlış yoldan dönülmesi, bu girişimin kısa vadede ve hatta orta vadede olumlu sonuçları olsa da orta ve özellikle de uzun vadede çevresel açıdan telafi edilemez eksi dışsallıklar ortaya çıkacaktır.

1.1. Terme ve Bölge Hakkında Kısa Bir Bilgi:

Terme (Termisus) un tarihi, M.Ö. 1000 yılına kadar inmektedir. Hatta eski tarihçiler M.Ö.1200 yıllarında şimdiki Terme Çayı kıyısında efsanevi kadın savaşçılar AMAZONLAR'ın yaşamış olduklarını ileri sürmüşlerdir. Terme adının da, kıyısında Amazonların THEMİSKYRA adlı kenti kudukları THERMEDON (bu günkü Terme Çayı) dan geldiği söylenmektedir.¹

İlçenin en eski halkının Gaska (Kaşka) lar olduğu sanılmaktadır. Gaskalar Karadeniz kıyısında yaşayan yarı göçebe ve saldırgan bir topluluktur. Hititler Samsun'a kadar yayılınca Gaskalılar da yönetimleri altına almışlardır. Türklerin Anadolu'ya hakim olmaya başladıkları 11.yy'a kadar Terme'ye Hititler, Frigler, Medler, Persler ve Romalılar hakim olmuşlardır. 395 yılından itibaren Terme Doğu Roma (Bizans) hakimiyetine girmiştir.. Şimdiki Terme Çayının eski dönemlerdeki adı Thermodon çayıdır. Bu çayın kenarında kurulmuş olan Themiskrya şehrinin varlığı bilinmektedir. İlçenin adında bu sözcüklerden geldiği sanılmaktadır.

Türkiye'nin bakir turizm bölgelerinden biri olan Karadeniz Bölgesinin kalbi olan Samsun'a Bağlı Terme İlçesinin Kozluk Mevkii birinci derece tarım alanlarıyla çevrili, tesisin yapılacağı yer ise, fındıklık olarak kullanılmaktadır. ÇED müracaat prosedüründe fındıklık alan fundalık alan olarak gösterilmiş olsa da bu alan gerçekte bilfiil tarımsal amaçlı olarak kullanılmaktadır.

¹ Terme Kaymakamlığı web sitesi (Erişim Tarihi: 05/06/2015)
http://www.termes.gov.tr/default_B0.aspx?content=180

Terme Karadeniz Sahil Yolu üzerinde, Çarşambaya 20 km. il merkezi Samsuna 56 km.Ordu İli Ünye ilçesine ise 30 km. mesafededir. İlçenin ortasından geçen dere ilçeyi iki yakaya böler. Termede kilometre kareye düşen insan sayısı fazla ilçe dardır. Bu nedenle ilçede hergün çok kalabalık ve yoğun bir durum yaşanır. Karadenizin şirin ve güzel ilçelerinden biridir. İlçenin iklimi yoğun yağışlı bir karadeniz iklimi olduğundan bol sağnak yağışlıdır. Bu ise

Tarımın elverişli bir hal almasını sağlamaktadır. Terme'de her mevsim yağışlı tipik Karadeniz iklimi hüküm sürmektedir. Kışlar ılıman, yazlar ise serin geçmektedir. İklimle bağlı olarak doğal bitki örtüsü ormandır. Karadeniz'in en büyük ovalarından birisi olan Yeşilirmak deltasında bulunan Terme verimli tarım alanlarıyla kaplıdır.

1.2. Bölgenin Demografik ve Toplumsal Yapısı

Enerji santrali kurulması düşünülen bölge, tarım bölgesi olduğu için toplumsal yapı da ağırlıklı olarak tarıma dayalı kısmen de hayvancılık yapılan bir coğrafyadır. Gerek tarım gerekse hayvancılık ile yeterince idare edemeyen bölge halkı 1985 yılından itibaren düzenli olarak göç veren bir yapısı bulunmaktadır. Bu göç 2011 yılından itibaren bütün Türkiye ile paralel olarak durma noktasına gelmiştir. İlçe geneli önce nüfus azalması son yıllarda bu azalmanın durma noktasına gelmesine karşın, terme kent merkezi nüfusu, son on yılda önemli ölçüde artış göstermektedir.

Bölgeden dışa, özellikle İstanbul'a Bursa'ya ve Kocaeli'ne göç son yıllarda Türkiye'nin başka batı ve sahil bölgelerine yayılmaktadır. Bölgenin göç olgusu bakımından diğer il ve ilçelere göre daha az göç verdiği belirtilmelidir.

İlçe nüfusunun 2000'li yıllarda düşmesinin en önemli nedenlerinden birisi de, toplam 14 köyün 1987 ayrılmasına karar verilmiş olması ve ismi geçen köylerin 1989 yılında Terme'den ayrılarak yeni ilçe olan Salıpazarı'na bağlanmasıdır.²

YERLEŞME DÜZENİ

Ekonomik yapısı tarıma dayalı olduğu için halkın büyük bir kısmı köylerde oturmaktadır.

İlçe merkezi,önceleri kıyıları bataklık olduğu için denizden 5 km içerde, Terme çayının etrafında şekillenerek kurulmuştur.

² Amazonlar Diyarı Terme, Terme Kaymakamlığı yayınları, Terme 2004.

Şehir merkezinde ahşap ve kerpiçten yapılan eski binaların yerini modern tarzda inşa edilen betonarme binalar almıştır.

Tablo: Yıllar itibarıyla Terme'nin Nüfusu: ³

Yıl	Toplam	Şehir	Kır
1965	79.405	8.618	70.787
1970	87.947	10.846	77.101
1975	96.411	15.660	80.751
1980	99.447	15.628	83.819
1985	103.344	18.245	85.099
1990	81.668	20.381	61.287
2000	82.608	25.052	57.556
2007	74.833	28.411	46.422
2008	77.517	29.693	47.824
2009	77.178	30.184	46.994
2010	74.912	30.262	44.650
2011	74.486	30.866	43.620
2012	73.094	31.163	41.931
2013	73.615	73.615	--

1.3. Bölgenin Ekonomik Yapısı

Terme'nin özellikle şehir merkezi ve mücavir alanının konomisi oldukça iyi durumdadır. Ticaret çok canlıdır. Terme çok eskilere dayanan bir ticaret geleneğine sahip ESNAF şehridir. **Osmanlı Kaynaklarına göre Osmanlı Ülkesinden ilk defa Yurt dışına (bir avrupa ülkesine) Fındık Terme Limanından, Termeli Tüccarlar tarafından gümrüklenip İHRAÇ edilmiştir.**

İlçede çok sayıda Fındık ve Piriç (Çeltik) Fabrikası vardır. Bu fabrikalar Terme de yetiştirilen çeltik ve fındığı işleyen fabrikalardır. Terme de Yem Sanayi(BERK) ve Mısır tarımına dayalı Sanayi Tesisleri bulunmaktadır. Kavak yetiştiriciliği ilçede çok yaygındır. Dünyanın ikinci büyük Kavak Ormanlığı Termededir.

FORD transit araçlarının Türkiyedeki ikinci el alım ve satım merkezidir. Buna göre de İlçede 40 aşkın Oto Galerisi bulunmaktadır.

Terme İlçesi Samsun - Sarp Karayolu üzerinde bulunmasından dolayı ilçe sınırları içerisinde çok sayıda Dinlenme Tesisleri ve Yakıt İstasyonları faaliyet gösterir.

Terme de Cumhuriyetin ilk yıllarından itibaren Sanayisi olmuştur. Cumhuriyetin ilk yıllarında Tarıma dayalı olan sanayi daha sonraki yıllarda Tarım araçlarının hazırlanması ve montajına dayalı gelişmiştir. Fındık **Patozu Makinasını İlk defa icat eden Termeli Sanayici ASLAN AKDOĞAN ve Mustafa ŞAHANE'dir.**

Şu anda Türkiye'de üretilen Fındık Patozları Terme Sanayisinin ve sanayicilerinin el emeğidir. Terme sanayisi Traktör Römorku üretiminde Karadenizde öncü konumdadır. Terme kereste Sanayisinde Türkiye'de hatırı sayılır bir konumdadır.

1.4. Bölgenin İklim Yapısı

³ Yerel Net (5/06/2015) http://www.yerelnet.org.tr/ilceler/ilce_nufus.php?ilceid=198959

Terme, Batı Karadeniz ikliminden farklı olarak Ünye sınırına doğru Orta Karadenizin bitişi ve Doğu Karadenizin iklimi başlamaktadır. Kısaca, termenin doğu yönüne doğru (ünye girişi), tipik Karadeniz ikliminin başlangıç noktasıdır. Her mevsimi yağışlı geçen Terme'de tipik Karadeniz iklimi hüküm sürmektedir. Yıl içinde en fazla yağış sonbahar mevsiminde, en uzun yağış ise ilkbahar sonu ve yaz başında görülmektedir. Kışlar ılık, yazlar ise serin geçer. İlçe merkezine her yıl kar yağmakla beraber karın yağmadığı yıllar da olmaktadır. Yıllık yağış bakımından Karadeniz bölgesinin en az yağış alan yörelerinden birisidir. Yıllık yağış ortalaması 870 mm. civarındadır. Nem oranı ise yaklaşık olarak %80-90 arasındadır.

İklime bağlı olarak doğal bitki örtüsü ormandır. Ancak son otuz yıldan beri hızlı nüfus artış sonucu ormanlar kesilerek tarım alanlarına dönüştürülmüştür. Engebeli güney arazisinde ormanların yerini fındıklık bahçeleri almış olup, genelde ormanlar küçük parçalar ve köy korulukları halindedir.

2. Projenin ÇED Süreci

Santral kurulumunu gerçekleştirecek olan **Tim Avrasya Yatırım Danışmanlık İnşaat Madencilik ve Enerji Üretim Ticaret Ltd. Şti**'nin yaptığı ilk ÇED sürecinin reddedilmesinin ardından ikinci başvurunun ardından ÇED süreci yeniden başlatıldı. Konu 26 Haziranda yeniden görüşüldü ve ÇED raporu reddedildi. Yüklenici firmanın halk arasında paravan bir firma olduğunu bu işin üstesinden gelebilecek mali alt yapıya sahip olmadığı iddia edilmektedir.

Terme ilçesi Kozluk mevkinde özel bir firma tarafından ithal kömürle çalışacak 680 megavatlık termik santral kurulması için geçen yıl yasal girişimler başlatıldı. 73 bin nüfuslu ilçede yapılması planlanan santralin kömürünün Kolombiya, Rusya, Güney Afrika'dan getirileceği, saatte 225 ton, yılda 1 milyon 620 bin ton kömür ve saatte 100 bin metreküp su kullanılacağı belirtildi.

3. ÇED'e İlişkin Bazı Tanımlar

ÇED Raporu müracaatları ve ÇED raporları kapsamında bazı kavramsallar, Çevre Etki Değerlendirme Yönetmeliği'nin 4. Maddesinin J bendine kadarki kısımda tanımlanmaktadır. Bu kavramsallardan konumuz kapsamında olanlardan bazıılarını özellikle belirtmek gerek. Kavram birlikteliğinin oluşması adına önemli bazıları aşağıda listelenmiştir.⁴

a Bakanlıkça yeterlik verilmiş kurum/kuruluşlar:

Çevresel Etki Değerlendirmesi Başvuru Dosyası, Çevresel Etki Değerlendirmesi Raporu, Proje Tanıtım Dosyası hazırlamak ve sunmak, "ÇED Olumlu" kararı alan projelerin inşaat dönemine ilişkin izleme ve kontrol çalışmalarına yardımcı olacak raporlamaları yapmak için gerekli şartları taşıyan kurum/kuruluşları,

c) Çevresel etki değerlendirme (ÇED):

Gerçekleştirilmesi planlanan projelerin çevreye olabilecek olumlu ve olumsuz etkilerinin belirlenmesinde, olumsuz yöndeki etkilerin önlenmesi ya da çevreye zarar vermeyecek ölçüde en aza indirilmesi için alınacak önlemlerin, seçilen yer ile teknoloji alternatiflerinin belirlenerek değerlendirilmesinde ve projelerin uygulanmasının izlenmesi ve kontrolünde sürdürülecek çalışmaları,

d) Çevresel etki değerlendirme raporu:

Ek-1 listesinde yer alan veya Bakanlıkça "Çevresel Etki Değerlendirmesi Gereklidir" kararı verilen bir proje için belirlenen Özel Formata göre hazırlanacak raporu,

e) Çevresel etki değerlendirme raporu özel formatı:

Çevresel Etki Değerlendirmesi Raporunun hazırlanmasında esas alınmak üzere; Komisyon tarafından projenin önemli çevresel boyutları ile Halkın Katılımı Toplantısındaki görüş ve

⁴ Başbakanlık Mevzuatı Geliştirme Müdürlüğü, (2015) Resmi Gazete Tarihi: 25.11.2014 Resmi Gazete Sayısı: 29186, <http://www.mevzuat.gov.tr/Metin.Asp?MevzuatKod=7.5.20235&MevzuatIliski=0&sourceXmlSearch=%C3%A7evresel>

öneriler göz önüne alınmak suretiyle ek-3'teki Çevresel Etki Değerlendirmesi Genel Formatında belirtilen ana başlıklar altında ele alınması gereken konuları tanımlayan formatı,

f) Çevresel etki değerlendirmesi gerekli değildir kararı:

Seçme Eleme Kriterlerine Tabi Projeler hakkında yapılan değerlendirmeler dikkate alınarak, projenin çevre üzerindeki muhtemel olumsuz etkilerinin, alınacak önlemler sonucu ilgili mevzuat ve bilimsel esaslara göre kabul edilebilir düzeylerde olduğunun belirlenmesi üzerine projenin gerçekleşmesinde çevre açısından sakınca görülmediğini belirten Bakanlık kararını

g) Çevresel etki değerlendirmesi gereklidir kararı:

Seçme Eleme Kriterlerine Tabi Projelerin çevresel etkilerinin incelenerek, çevresel etkilerinin daha detaylı incelenmesi amacıyla Çevresel Etki Değerlendirmesi Raporu hazırlanmasının gerektiğini belirten Bakanlık kararını,

h) Çevresel etki değerlendirmesi olumlu kararı:

Çevresel Etki Değerlendirmesi Raporu hakkında Komisyon tarafından yapılan değerlendirmeler dikkate alınarak, projenin çevre üzerindeki muhtemel olumsuz etkilerinin, alınacak önlemler sonucu ilgili mevzuat ve bilimsel esaslara göre kabul edilebilir düzeylerde olduğunun belirlenmesi üzerine projenin gerçekleşmesinde çevre açısından sakınca görülmediğini belirten Bakanlık kararını,

ı) Çevresel etki değerlendirmesi olumsuz kararı:

Çevresel Etki Değerlendirmesi Raporu hakkında Komisyonca yapılan değerlendirmeler dikkate alınarak, projenin çevre üzerindeki muhtemel olumsuz etkileri nedeniyle gerçekleştirilmesinde çevre açısından sakınca görüldüğünü belirten Bakanlık kararını,

i) Çevresel etki değerlendirmesi süreci:

Gerçekleştirilmesi planlanan projenin çevresel etki değerlendirmesinin yapılması için başvuru ile başlayan; inşaat, işletme ve işletme sonrası çalışmaları kapsayan süreci,

j) Çevrimiçi ÇED süreci yönetim sistemi:

ÇED sürecindeki iş ve işlemlerin elektronik ortamda gerçekleştirileceği sistemi,

k) Duyarlı yöreler:

Çevresel etkilere karşı biyolojik, fiziksel, ekonomik, sosyal ve kültürel nitelikli özellikleri ile duyarlı olan veya mevcut kirlilik yükü çevre ve halk sağlığını bozucu düzeylere ulaştığı belirlenen yörelerle, ülkemiz mevzuatı ve taraf olunan uluslararası sözleşmeler uyarınca korunması gerekli görülen ve ek-5'te yer alan alanları,

l) Etki:

Gerçekleştirilmesi planlanan bir projenin hazırlık, inşaat ve işletme sırasında ya da işletme sonrasında, çevre unsurlarında doğrudan ya da dolaylı olarak, kısa veya uzun dönemde, geçici ya da kalıcı, olumlu ya da olumsuz yönde ortaya çıkması olası değişiklikleri,

m) Etki alanı:

Gerçekleştirilmesi planlanan bir projenin işletme öncesi, işletilmesi ve işletme sonrasında etkilediği alanı,

n) Halk:

Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları, Türkiye'de ikamet eden yabancılar ile ulusal mevzuat çerçevesinde bir veya daha fazla tüzel kişi veya bu tüzel kişilerin birlik, organizasyon veya grupları,

o) Halkın katılımı toplantısı:

Kapsam ve Özel Format belirlenmesinden önce, halkı proje hakkında bilgilendirmek, projeye ilişkin görüş ve önerilerini almak üzere yapılan toplantıyı,

ö) İlgili halk:

Gerçekleştirilmesi planlanan projeden etkilenen veya etkilenmesi muhtemel olan halkı,

p) İzleme ve kontrol:

Gerçekleştirilmesi planlanan projeye dair "Çevresel Etki Değerlendirmesi Gerekli Değildir" veya "Çevresel Etki Değerlendirmesi Olumlu" kararı alındıktan sonra, inşaat, işletme ve işletme sonrası dönemine ilişkin kararın verilmesine esas teşkil eden şartlar doğrultusunda yürütülmesinin sağlanması için yapılan çalışmaların bütünü,

r) Kapsam ve özel format belirleme:

ÇED sürecine tabi projeler için Halkın Katılımı Toplantısından sonra format verme aşamasına kadar yapılacak iş ve işlemleri,

s) Komisyon:

Proje için verilecek Özel Formatın kapsamını belirlemek ve hazırlanan ÇED Raporunu inceleyip değerlendirmek üzere Bakanlık tarafından kurulan Komisyonu,

ş) Proje:

Gerçekleştirilmesi planlanan yatırım.

3.1. Proje Süreci

Proje, 680 MW lik termik santral kurulması işi. Rusya'dan ithal edilecek kömürün Karadeniz üzerinden taşınarak Terme'de yakılması ve üretilen enerjinin de Samsun dışına pazarlanmasını içermektedir.

Bu proje, Türk kamu bürokrasisine yerleşmiş olan "ata et, ite ot verme çarpıklığının bir uzantısıdır. Bu güne değin sanayi kuruluşlarının yer seçiminde, fizibilite etüdlerinde süregelen makus talihsizliğin bir ürünüdür.

Sırf kapitalist kaygılarla en kıymetli tarım arazileri ya konut alanlarına ya da sanayi alanlarına terk edilmektedir. Bu vahim hatadan bir an önce dönülmelidir.

Bu konuda müteşebbislerin duyarlı olmalarını bekleyemeyiz, zira onların gözlerini kapitalin sıcaklığı büyülemiş durumdadır. Bizim muhatabımız, bu konuda politika belirlemesi gereken Devlet ve Sivil toplum kuruluşlarıdır.

3.2. Projenin Eksileri ve Artıları

Bu projenin eksilerini ve artılarını birkaç yıllık bir süreç dahilinde ele almak bölge halkı ve bölgenin geleceği için en büyük talihsizliktir. Sırf bölge halkının ekonomik kaygılarla bu günkü ve birkaç sene içindeki istihdam kaygısı ve kısa dönemlik (sözde) enerji darboğazının aşılması adına böylesi bir yere çevresel bir katliam abidesi kurmanın raporumuzda da belirteceğimiz vahim eksi dışsallıklarına göz yummak insanlık adına bir faciadır.

3.2.1. Orta ve Uzun Dönemli FÜTZ Analizinin Zorunluluğu

Konuyla ilgili bir fizibilite raporu hazırlanmış olacak ki, proje ÇED raporu alma aşamasına kadar gelmiştir.

Başta Belediye ve Valilik konu ile ilgili FÜTZ raporu hazırlamalıdır. Burada önemli olan, FÜTZ raporunun orta ve uzun dönemli olarak yapılmalıdır. Yani santralin tarım, turizm, sağlık ve ekoloji üzerinde yol açacağı 10 ve 50 yıl sonraki eksi dışsallıkları içermelidir.

Gelişme içeriği olarak kendine üç T yi seçen (Tarım, Turizm, Ticaret) Terme bu projenin hayata geçmesi durumunda tarım ve turizm açısından önemli bir kayıp yaşayacaktır.

3.2.2. Deniz Kirliliği Kıyı Ekolojisi Üzerindeki Olası Etkiler

Termik santral projesi, deniz ekolojisi ve kıyı kirliliğini de tahrip edecek. Yılda Bir Milyon 621 milyon ton kömür yakılacak. Bu süreçte, saatte 100 bin metreküp te su kullanılacaktır. Bu su doğal olarak artılmış deniz suyu olacak ve bu suyun soğutulması için gerekli süre yetersiz olacağından dolayı ister istemez belli bir derecenin üstünde denize bırakılacaktır.

Proje, Rusya'dan ithal edilecek kömürün Karadeniz üzerinden taşınarak Terme'de yakılması ve üretilen enerjinin de Samsun dışına pazarlanmasını içermektedir. Yani üretilen enerji bölge halkı için bile kullanılmayacaktır.

4. Türkiye'nin Enerji Politikası ve Enerji İhtiyacı ve Bu İhtiyacın Karşılmasına Yönelik Alternatifler.

1.1. Türkiye'nin Enerji Politikası

Ülkemizin 2013 yılındaki toplam birincil enerji arzı 120,3 milyon TEP'dir.⁵ Bu arzın kaynaklara dağılımında, kömürdeki ithalatın artmasıyla, 2013 yılında ilk sırayı 37,63 milyon TEP ve toplam arzın %31,2'si payla doğalgaz almıştır. Doğalgazı,34,66 milyonTEP ve % 29 ile kömür; 33,89 milyonTEP ve %28 ile petrol, 5,11 milyonTEP ve %4,2 ile hidrolik; 6,94 milyonTEP ve % 5,7 ile odun-çöp, hayvan, bitki artıkları ile jeotermal, rüzgâr ve güneş alırken, bunu 2,05 milyonTEP ve % 1,7 oranı ile diğer kaynaklar izlemiştir.⁶

1990-2012 yılları arasındaki yirmi iki yılda toplam birincil enerji üretimi %35 oranında artarak, 25.478 binTEP'ten, 34.467 binTEP düzeyine yükselmiştir. Bu dönemdeki toplam birincil enerji arzı ise %128 artmıştır. Üretim toplam birincil enerji arzındaki payı ise 1990 yılında %48 iken, 2000 yılında %32, 2012 yılında %28,5 olmuştur. 2013 yılında ise birincil enerji üretimimiz geçen yılın da altına düşerek 31.944 bin TEP olarak gerçekleşmiş ve yerli üretimin toplam arz içindeki oranı % 26,5 olmuştur.

Türkiye enerji ithalatı 1990 yılında 31 mTEP iken 2012 yılında 3,2 kat artarak 98,7 mTEP, 2013'de 96,29 mTEP olmuştur. Toplam enerji girdileri ithalatına 2012 yılında 60.1, 2013 yılında 56 milyar USD ödenmiştir.⁷

Bunların yanında Türkiye Cumhuriyetin kuruluşundan bu yana alternatif enerji kullanımı konusunda maalesef ki, sınıfta kalmış ve bütün enerjisini fosik kökenli yakıt kullanımında, hidroelektrik santrallere yüklemiştir. Ülke coğrafyasının (genişlik ve iklim bakımından) yeterli olmasına rağmen alternatif enerjiye sırtını dönmüştür.

Enerji politikalarının tamamına yakını, özellikle 2000 lere kadar hep klasik enerji kaynakları yönünde olmuştur. 2000 yılından 2010 lu yıllara kadar, ülke politikası olarak arayış süreci yaşanırken, bu gün için enerji darboğazlarının aşılması konusunda alternatif enerji kaynaklarına yönelme gereksiniminin farkına varmaya başlamıştır.

Böyle olsa da hükümetlerin hala gerek nükleer santral, gerekse da termik santral yapma konusundaki heves ve sabit fikirliğini anlamak oldukça zordur.

1.2. Türkiye'nin Enerji İhtiyacı

⁵ TEP, enerji üretim ve tüketim hesaplamalarında kullanılan bir ölçü birimidir. 1 ton ham petrolün eş değeri olarak tanımlanır. Örneklersek 1 ton fueloil (4) için TEP çevrim katsayısı 0.960, 1000 kilovatsaat elektrik enerjisi için TEP çevrim katsayısı 0.086'dır ve bu çevrim değerleri cetveller haline getirilmişlerdir.

⁶ TMMOB, Terme Termik Santral Raporu, s. 5, Terme Kaymakamlığı, 2015.

⁷ AGE, S. 6

firma bölgede halk üzerinde psikolojik mücadelesini sürdürecektir, su ya da bu yöntemlerle yerel halkı bu konuda ikna etme yoluna gidecektir.

İlgili firma bu konuda neler yapabilecektir.

MUHTELİF UYUTMA / HUKUGU DOLANMA / YANILTMA POLİTİKALARI

İlk olarak yerel halk türlü vaatlerle kandırıp stratejik noktalardaki gayrimenkulleri satın alma yoluna gidecektir.

Kinci olarak aray sularak bölgede yükselmiş olan gayrimenkul fiyatlarının makul seviyelere düşmesini de sağlamış olacaktır.

Üçüncü Olarak, ikinci denemesini hükümetin kurulamama ve istikrarsızlık döneminde yapan firma istikrarsızlık bahanesiyle umduunu bulamayınca, bir sonraki istikrar döneminde hükümet nezdinde kulis faaliyetleri yürüterek üstten (tepeden inme yöntemlerle) bu emelini gerçekleştirmek isteyecektir.

Dördüncü Olarak, ilgili firma, baka arayüzlerle ve/veya tasaron firmalar veya kartel firmalarla sahiplik devirip hukuksal prosedürleri gerekirse hukuku dolanarak çözüme girişiminde bulunabilecektir.

Bu ve bunun gibi olası yürütme politikaları veya taktiklerine karşı bölge halkının ve bölge sivil toplum kuruluşlarının müteakkip olması isin gereğidir.

4. Sonuç

Sonuç olarak diyoruz ki, Terme Termikleşmesin. Hedef enerji ise, doğaya dost çözümler üretilsin diyoruz. Karadeniz üzerine, Güneydoğu Anadolu, İç Anadolu'nun bozkırlarına güneş enerjisi tarlaları oluşturarak güneş enerjisi santralleri kurarak doğaya dost çözümler üretmek gerekir diyoruz.

Güneş enerjisiyle elektrik üretim sistemiyle ilgili günümüzde teknolojiler hem ucuzlaşmış hem kolaylaşmıştır. Bu veriler dikkate alınarak mutlaka surette Terme Termik Santraline geçit verilmemesi gerektiğini özenle ve önemle belirtmek isteriz.

Bir taraftan sivil toplum kuruluşları olayı protesto ederken, bir taraftan da işi yürütmek isteyen firma yavaş yavaş bölge halkını gayri resmi yollardan ikna ederek halkın elinde olan gayrimenkulleri satın alma yoluna gitme ihtimaline karşı, sürecin sıkı ve bürokratik formalitelerin gün ışığında yürülmesine yönelik bilinç düzeyi oluşturulmalıdır.

Termik santraller Türkiye'nin enerji sorununun çözülmesi için hem gerekli bir girişim değildir, hem de enerji sorununun çözümünün termik santral dışında onlarca alternatif enerji üretim yöntemleri bulunmaktadır.

Kaldı ki, Karadeniz Bölgesinin kalbinde zift kusan bir santral, 2015 yılı ve 2050 yılı arasında kabusa çevirecektir. Bölgenin hakim rüzgar yönünü de dikkate aldığımızda, bu tesisin dumanı sadece Terme'yi değil Ünye ve Fatsa gibi yakın ilçeleri ve bu ilçelerdeki turizmi de olumsuz yönde etkileyecektir.

Bölge halkının ilgili yatırımcı kuruluşun müteakkip girişimlerine karşı mutlaka surette müteakkip olmaları, farklı isimler ve kombinasyonlarla konunun tekrar gündeme taşınacağı asla unutulmamalıdır.

Etiketler:

çevre felaketi, Facia, terme termik santral, termede santral hatası, termik direnişi, Termik santral

KAYNAKÇA:

FİDAN, Ahmet; "Terme Termikleşmesin", (Erişim Tarihi, 22 Ocak 2015) Bilgi Ağı Türkiye Yazar Portli, <http://www.bilgiagi.net/terme-termikleşmesin/113748/>

Amazonlar Diyarı Terme, Terme Kaymakamlığı yayınları, Terme 2004.

Yerel Net (5/06/2015) http://www.yerelnet.org.tr/ilceler/ilce_nufus.php?ilceid=198959

Radikal Gazetesi (Erişim Tarihi: 23/06/2015)

http://www.radikal.com.tr/cevre/termenin_termik_santral_kabusu_hortladi

Resmi Gazete, 29186 sayılı, 25/11/2014 tarihli ÇED Yönetmeliği.

Terme Kaymakamlığı Web Sitesi

Terme Belediyesi Web Sitesi

TMMOB, Ocak 2015 "Terme Termik Santral Raporu", 19/01/2015 Ankara.

<http://www.mevzuat.gov.tr/Metin.Aspx?MevzuatKod=7.5.20235&MevzuatIliski=0&sourceXmlSearch=%C3%A7evresel>

Başbakanlık Mevzuatı Geliştirme Müdürlüğü, (2015) Resmi Gazete Tarihi: 25.11.2014 Resmi Gazete Sayısı: 29186,

<http://www.mevzuat.gov.tr/Metin.Aspx?MevzuatKod=7.5.20235&MevzuatIliski=0&sourceXmlSearch=%C3%A7evresel>

Basın Haber Linkleri

1. Haberler.com: <http://www.haberler.com/terme-ye-yapilacak-termik-santral-ced-raporu-7453707-haberi/>
2. Cihan.com
3. <http://www.cihan.com.tr/tr/termeye-yapilacak-termik-santralin-ced-raporu-reddedildi-1705161.htm?language=tr>
4. TMOBB, Terme Termik Santral Raporu, <http://www.tmmob.org.tr/sites/default/files/terme.pdf> 2015.
5. CİHAN HABER AJANSI: <http://www.haber3.com/terme-termik-santral-raporlari-cevre-mustesarina-iletildi-2968927h.htm>
6. <http://www.termicevreplatformu.org/termede-termik-santrali-durdurun>
7. <http://www.bugun.com.tr/son-dakika/termeye-yapilacak-termik--haberi/1540020>
8. <http://www.sendika.org/2015/06/termede-termikci-sirketin-ced-sureci-durduruldu/>
9. <http://www.hedefhalk.com/ced-gecici-degil-nihai-durduruldu-605108h.htm>
10. <https://www.change.org/p/tim-avryasya-yatirim-dan%C4%B1%C5%9Fmanl%C4%B1k-in%C5%9Faat-madencilik-ve-enerji-%C3%BCretim-ticaret-limited-%C5%9Firketi-terme-ak%C3%A7ay-da-termik-santral-istemiyoruz>
11. <http://www.hedefhalk.com/ced-gecici-degil-nihai-durduruldu-605108h.htm>

KARADENİZ DOĞA ve ÇEVRE DERNEĞİ
BLACKSEA NATURE and ENVIRONMENT ASSOCIATION

TERME TERMİK SANTRAL GİRİŞİMİ **ÇEVRESEL ETKİ RAPORU**

(Araştırma Raporu)

KADOÇED

Kent ve Çevre Araştırma Çalışma Gurubu

Başkan

Yrd.Doç.Dr. Ahmet FİDAN

Ordu Üniversitesi Öğretim Üyesi

Karadeniz Doğa ve Çevre Derneği Yönetim Kurulu Başkanı

Aynur Zeren TAN

KADOÇED Danışma Kurulu Üyesi

Tema Ünye Temsilcisi

Osman SARI KAHRAMAN

Ünye Kent Konseyi Yürütme Kurulu

Üyesi

Ünye Ziraat Odası Başkanı

Yrd.Doç.Dr. Osman SİRKECİ

Giresun Üniversitesi Öğr.Üyesi

KADOÇED Yönetim Kurulu Üyesi

© KADOÇED

Fatsa 2015